

In de gloria *Vries (24 december 2012)*

'... en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen...' (Lucas 2, 9)

Lieve mensen,

Vroeger was het een vrouw die het leven aan kon. Vier kinderen had ze groot gebracht, en dat terwijl ze het nooit breed hadden gehad. Van haar man had ze weinig steun gehad, de opvoeding was haar werk geweest. Maar ze had het gered. En ze was er geen huissloof van geworden; ze mocht er zijn, een vrouw om gezien te worden.

Maar de laatste jaren ging het snel bergafwaarts. Kort nadat haar man overleed, is ze snel achteruitgegaan. Ze begon te dementeren. Na een poos herkende ze haar eigen kinderen niet meer. Ze zit nu in een verpleegtehuis. Gelukkig was er nog een plekje.

Een schim van wie ze vroeger was. Zij is al haar luister kwijt, zegt haar familie. Ontluisterend. Vorige week was ze jarig. Er werd nog voor haar gezongen: 'In de gloria...' Maar eigenlijk is ze haar gloria kwijt.

Hij had een mooie baan, een fijn gezin. Een geslaagd man. Het straalde ook van hem af. Iemand die het leven toelachte. Niemand had het zien aankomen. De crisis gaat wel aan mij voorbij, had hij gedacht. Maar zijn bedrijf ging failliet en hij kwam op straat. Twee jaar is het nu al geleden, en hij heeft nog steeds geen werk. Zijn huwelijk loopt moeizaam, de kinderen begrijpen het niet. Hij solliciteert wel, maar meer uit gewoonte. Hij weet al het antwoord: 'Helaas, iemand anders paste beter in ons team...' In de gloria' - dat zongen ze op zijn 50e verjaardag. Hij had het liever willen overslaan. Eigenlijk was hij zijn gloria kwijt.

Gloria, sommige mensen hebben het, het straalt van ze af. Gloria, of 'heerlijkheid', zoals de bijbel het zegt. Het hoort bij mensen, het maakt dat je bewondering voor hen hebt. Het maakt ze tot heerlijke mensen. Heerlijkheid, je kunt het ook vertalen met glans

of schittering. Als het goed is hebben alle mensen zo'n glans, en heeft alles wat leeft het. Je ziet het van buiten, aan de schittering in de ogen, maar eigenlijk zit het binnen. Het is een teken van gezondheid, van innerlijke levenskracht, van bloei en vitaliteit. Als mensen het hebben dan zie je dat zo. Heerlijke mensen.

Als er in de bijbel over heerlijkheid gesproken wordt, komt daar dan ook altijd licht bij te pas. Wij zeggen ook wel dat iemand uitstraling heeft. Zo iemand leeft in de gloria, niet alleen als hij jarig is, maar gewoon, alle dagen van het jaar.

Daar hoef je niet jong voor te zijn. Je kunt ook dik in de tachtig zijn en in de bloei van je leven. De hoogbejaarde, inmiddels overleden Nederlandse schrijfster Josepha Mendels vertelde, ver in de tachtig, over de 'oudjes' die haar onder aan de trap van haar Parijse appartement opwachtten als zij uitging. Zij, tot in de puntjes verzorgd, de lippen gestift, haar leeftijdgenoten op pantoffels en met krulspelden in. 'Vous voulez plaie encore Madame?' vroegen ze haar dan, 'U wilt nog iemand behagen?' met een mengeling van ongeloof en jaloezie. Vrouwen, bij wie de gloria was uitgedoofd, én een vrouw die haar schittering nog volop bezat.

Leven in de gloria.

Hoe doe je dat? Kun je dat leren? Is het een levenskunst, die je je eigen kunt maken? Of is het een lot uit de loterij, en moet je geluk hebben om er in te delen? In onze tijd, waarin we denken alles aan onszelf te danken te hebben, menen we ook dat gloria het product is van ons eigen talent. En natuurlijk, een portie geluk. De t.v. personalities, de popsterren, de captains of industry, allemaal mensen die het gemaakt hebben – het woord zegt het al: ze hebben hun uitstraling toch aan zichzelf te danken?

Maar dat lijkt me een illusie. Gloria moet je niet verwarren met glamour, uitstraling niet met media-aandacht en het felle lamplicht van de camera's. Echte glans en heerlijkheid is geen klatergoud. Iemand die het gemaakt heeft, hoeft ook helemaal geen heerlijk mens te zijn, is het in veel gevallen ook helemaal niet. Het innerlijk

licht dat je uit mensen tegemoet stroomt, is niet van eigen fabricaat, het put uit een diepere bron.

Die bron noemt de bijbel: God. De glans die over mensen kan liggen, komt van God. God is de eindeloze, nooit opdrogende Bron van Leven, de fontein van levend water, waaraan alles wat op aarde schittert zijn glans ontleent. God is de Schepper, de oorsprong van alles. God is de bron van alle gloria.

In de bijbel hoor je dan ook vooral over de majesteit, de luister, de verhevenheid, de schoonheid van God spreken, de gloria die afstraalt op de mensen. ‘Loof de Here, mijn ziel, Here, mijn God, Gij zijt zeer groot, Gij hebt U met majesteit en luister bekleed. Hij hult zich in het licht als in een mantel’, zingt de psalmdichter verrukt. (Ps. 104) God is degene die zoveel uitstraling heeft, dat mensen er gewoon door verblind raken. We kunnen de aanblik van zijn gloria gewoon niet verdragen. God bewoont ‘een ontoegankelijk licht’, zegt een andere bijbelschrijver, ‘die geen van de mensen gezien heeft of zien kan.’ (1 Tim. 6,16)

Gloria hoort dus bij God. Wie leeft in de gloria, leeft in, deelt in de gloria van God. Hij is de fontein van licht, waarin je je zomaar, gratis en voor niks mag baden. God heeft er zoveel van, dat Hij er van kan missen. Daarom heeft Hij de wereld ook geschapen, daarom zijn wij er ook. Uit overvloed, uit liefde. Opdat wij in zijn glans en schittering zouden delen. De glans die er over de mensen en de wereld ligt, is de glans van God, die over ons afstraalt.

De schittering die de herders in de kerstnacht overvalt, is er een staaltje van. Zo verpletterend, dat de rillingen hen over de rug liepen. ‘De heerlijkheid des Heren omstraalde hen en zij vreesden met grote vreze.’ Hier laat de Schepper zijn schepselen even een glimpje van zijn gloria zien. Hij laat hen delen in zijn innerlijke levenskracht en overvloed.

Waarom worden dan de herders in de kerstnacht erdoor overvallen en verrast? Waarom kijken we er van op als er eens weer eens wat

glans over de schepping gaat liggen, als God de dingen weer laat schitteren?

Omdat het donker is. Omdat het nacht is. Het contrast is te groot. Onze ogen kunnen de gloria haast niet meer verdragen, omdat het zo donker is. Het licht moet van ver komen. God ziet uit de hoogte naar ons om, lezen we in de lofzang van Zacharias, een paar verzen voor het begin van het kerstevangelie, 'om ons te beschijnen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw van de dood'. (Luc. 1, 79) Dát is het donker van de kerstnacht: duisternis en de schaduw van de dood.

De wereld lijkt zijn glans te hebben verloren. De dementerende vrouw in het verpleeghuis, de werkloze man van vijftig, de radeloze moeder, de wanhopige scholier die gepest wordt. Ontluisterend. Vanuit de ruimtecapsule van André Kuipers is de aarde één en al licht, zoveel licht straalt er vanuit de miljoenensteden. Maar juist onder die miljoenen heerst veel duisternis en schaduw van de dood.

In Aleppo, in Newtown, heerst duisternis en schaduw van de dood. Maar ook in veel Europese gezinnen, door de crisis getroffen, is het donker.

En hoeveel glans heeft Nederland nog over? Veel mensen lijken dof en hard van staal, en gunnen elkaar het licht in de ogen niet.

Veel mensen hebben het afgelopen jaar aan glans verloren. Met hun baan, hun huwelijk, hun gezondheid zijn ze ook hun gloria, hun heerlijkheid kwijt geraakt.

Het Kerstevangelie wil ons de glans terug geven. In het donker van de kerstnacht, worden we opnieuw omstraald, doorstraald door de heerlijkheid van God.

'Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, voor iedereen: U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus de Here.'

De ontluistering heeft niet het laatste woord; het eerste en laatste woord heeft de glans van God. Ere zij God in de hoge, zingen de engelen. 'Ere': de letterlijke vertaling van gloria. Gloria in excelsis deo.

Ja, gloria hoort bij God in de hoge. Maar God wil het daar niet laten. God is de God die afdaald, gemeenschap zoekt, die zijn glorie met mensen wil delen.

Daarom laat hij zijn glans, zijn vrede afstralen bij de mensen in wie hij een welbehagen heeft. Hij komt onder ons wonen en doorstraalt ons met zijn Energie. De God boven ons, wordt de God met ons. Immanuël. In dat kind Jezus zie je de glans van God weer terug. Hij zet het leven weer luister bij, maakt een nieuw begin. Hij leeft in de gloria. Eet en drinkt met iedereen, vergeeft wie hem vervolgt, stelt de liefde boven de regels van de wet. In zijn buurt is het leven goed. Leven zoals leven bedoeld is.

Dat gaat niet zonder slag of stoot. Het vertederende jongetje Jezus in de kribbe moet later vechten tegen het donker, ook hij moet dwars door de schaduwen van de dood heen.

Pas op de Paasmorgen blijkt de gloria, de luister van God het dan toch voor eens en voor altijd gered te hebben. Wat we in de kerstnacht zien is eigenlijk een vooruitstraling van dat opstandingslicht. De glans van God die zijn schepping door het donker heen sleurt.

Het evangelie is goed nieuws voor ontluisterde mensen, in wie het levenslicht lijkt gedooft. Er is een gloria, luister die nooit zijn glans verliest, en hij woont onder ons.

Hij is zichtbaar in en onder mensen. 'Ik weet niet waar ze het vandaan halen', zeggen we dan. Een man, al jaren chronisch ziek, maar nog steeds positief; een vreemdeling zonder verblijfsvergunning, maar niet verbitterd; een vrouw die al jaren haar dementerende man verzorgt, maar niet haar geduld verliest; de jongen, het meisje, nooit liefde van thuis ontvangen, toch in

staat om elkaar liefde te geven. Ze leven in en vanuit de gloria van God. Ze drinken uit dezelfde bron.

Ze weet de naam van haar kinderen niet meer, en haar wereld is ineengeschrompeld tot een bed en een nachtkastje. Maar de verplegers blijven haar respectvol aanspreken met Mevrouw en vergeten bij het kleden 's ochtend nooit haar sieraden. En soms, bij het horen van een kinderlied of een psalm van vroeger, zingt ze weer mee en glansen haar ogen. De glans van God. Ze leeft nog steeds in zijn gloria.

Hij is zijn baan kwijt en voelt zich aan de kant gezet. Soms is het thuis niet meer om te harden. Maar zijn kinderen hebben respect voor hem als ze zien hoe hij nieuwe wegen probeert in te slaan, en hebben hem als voorbeeld voor ogen als het hen zelf tegen zit. Zijn levenskracht is niet geknakt. Er glanst iets bij hem van binnen, dat respect afdwingt. De glans van God. Hij leeft nog steeds in zijn gloria.

'De heerlijkheid des Heren omstraalde hen,' zegt het kerstevangelie over de engelen. De heerlijkheid des Heren omstraalt, doorstraalt ook ons.

Maar soms moet je iets beter kijken om het te zien.

Amen

-0-

Voorbeden

God van het licht, we bidden voor een wereld

Vol beschadigde mensen, ontworteld, gewond door geweld,
gevlucht en verdreven, zonder toekomst.

Wijs ons samen de weg en verlos ons van het duister in ons hart
en in onze wereld. Laat ons delen in uw aloude luister.

God die mensen in het oog houdt, wij bidden
voor wie eenzaam is en geen plek heeft om feest te vieren,
voor wie verdrietig is en bang, of geraakt door de dood,
weesbij hen en droog alle tranen, wilt U hen omarmen
als mensen hen laten vallen. Laat hen delen in uw gloria.

God van een nieuw begin,
laat ons dromen van toekomst en van hoop,
van uw rijk dat baan breekt, van leven zoals leven bedoeld is.
Laat ons zuinig zijn op de mensen met lichtjes in hun ogen,
stralend van levenslust.
De kunstenaars en grappenmakers, de zonnetjes in huis, mensen
waarop het duister geen vat heeft.

In stilte leggen we aan u voor waar woorden te kort schieten:

.....

Maak ons zo allen tot levenskunstenaars, levend in uw gloria,
In het spoor van Jezus,
Hij leerde ons bidden:
Onze Vader..